

„CHIULUL” ADOLESCENȚILOR ÎN TIMPUL ORELOR ONLINE DIN PERIOADA PANDEMIEI DE COVID-19

TEENAGERS SKIPPING ONLINE CLASSES DURING THE COVID-19 PANDEMIC

DOI: 10.5281/zenodo.10438918

UDC: 377:6116.9(498)

Bogdan-Nicolae MUCEA

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

E-mail: bogdan.mucea@uab.ro;

ORCID ID: 0000-0001-8380-6226

Abstract: *Changes due to restrictions imposed by the Covid-19 pandemic have significantly affected many areas, and these changes have also targeted the educational field, producing significant effects on the entire teaching-learning-evaluation process. During this period, students and teachers had to adapt to the restrictions and cope with the new measures. In this respect, in many cases, school teaching-learning-evaluation classes have been largely online. Thus, students and teachers faced various challenges, one of which was the students' skipping. This study, conducted in three schools in the Center Development Region, aims to determine the extent to which students skipped using excuses and not actively participating in online classes. The results of the research showed that some of the students, during the whole period when the school was at a distance, skipped more and were less involved in the learning process.*

Keywords: *Truancy, online lessons, students, pandemic of Covid-19, technical school*

Rezumat: *Schimbările cauzate de restricțiile impuse de pandemia de COVID-19 au afectat semnificativ multe domenii, iar aceste schimbări au vizat și domeniul educațional, producând efecte semnificative asupra întregului proces de predare-învățare-evaluare. În această perioadă, elevii și profesorii au trebuit să se adapteze la restricții și să facă față noilor măsuri. În acest sens, în multe cazuri, orele de predare și evaluare au fost în mare parte realizate online. Astfel, elevii și profesorii au întâmpinat diverse provocări, una dintre acestea fiind chiulul elevilor din timpul întâlnirilor. Această cercetare, efectuată în trei școli din Regiunea de Dezvoltare Centru a României, își propune să determine în ce măsură elevii au absentat folosind scuze și nu au participat activ la orele online. Rezultatele cercetării au arătat că unii dintre elevi, pe toată perioada în care școala s-a desfășurat la distanță, au absentat mai mult și s-au implicat mai puțin în procesul de învățare.*

Cuvinte cheie: *Chiul, ore online, elevi, pandemia de Covid-19, liceu tehnologic*

Chiulul la elevi, o scurtă introducere

Absenteismul sau chiulul este definit ca absența nemotivată de la școală și reprezintă o problemă persistentă care afectează elevii din întreaga lume. În această lucrare nu ne propunem o trecere în revistă a literaturii de specialitate privind absenteismul școlar în rândul elevilor, însă prezentăm situația concretă petrecută în perioada pandemiei de Covid-19 în România, în rândul unui lot de elevi proveniți din licee tehnologice. Prin sintetizarea constatărilor rezultate în urma cercetării, această analiză încearcă să facă lumină asupra naturii complexe a chiulului școlar și a implicațiilor acestuia din perioada în care orele se desfășurau online.

Chiulul reprezintă sustragerea nemotivată de la îndeplinirea unei obligații. Chiulul este un termen care se poate aplica atât generic într-un sens larg de înțelegere, cât și specific, în mediul școlar. Chiulul este uneori considerat ca un act natural de evadare care face parte din stadiul dezvoltării unei persoane, în aceste situații conceptul de chiul este asociat cu adolescența (Reid, 2002, 1), însă acest fenomen reprezintă o problemă majoră pentru sistemul educațional (Enea și Dafinoiu, 2009, 185).

În sens restrâns chiulul este recunoscut prin absentarea nejustificată sau nemotivată de la școală. Chiulul cronic face referire la situațiile în care un elev depășește un anumit număr de absențe nemotivate într-o anumită perioadă (Smink și Heilbrunn, 2005; Sutphen, Ford și Flaherty, 2010, 161). Totodată absenteismul poate fi asociat cu încălcarea normelor legislative (Cojocar și Panczi, 2021, 139), în timp ce chiulul este o formă de comportament mai ușor tolerat de societate (Reid, 2002, 4) fiind o manifestare întâlnită în deosebi în rândul adolescenților (Pavel, 2009, 223).

Considerăm că în societatea școlară românească există o distincție între chiul și absenteism. Chiulul înseamnă lipsa de la ore într-o măsură redusă, adesea doar pentru o oră sau mai multe într-o zi, dar presupune prezența la școală la modul general. Pe de altă parte, absenteismul reprezintă lipsirea nemotivată de la o serie mai extinsă de ore de curs, inclusiv absențe pentru întreaga zi sau chiar perioade mai lungi, săptămâni sau luni consecutive, acțiune care duce adesea la abandon școlar.

Totodată, absența părinților, fie că discutăm de lipsa de implicare sau de decesul sau divorțul acestora, constituie premisele unor comportamente psihosociale deviate în rândul adolescenților, chiulul, pe lângă alte comportamente deviate este printre cel mai răspândit în rândul adolescenților fără control parental (Bivol, 2016, 8). Pe de altă parte, justificarea elevilor care chiulesc face referire atât la motive interne, cât și la motive externe (Ștrand, 2014, 275).

Absenteismul școlar are efecte și asupra altor colegi de clasă (Gottfried, 2019, 6) având totodată consecințe grave, inclusiv impact negativ asupra

comportamentului tinerilor, cu legături puternice cu delincvența juvenilă, tulburări și dificultăți pe termen lung în viața adultă (Henry și Thornberry, 2010). Studiile arată că doi din trei tineri delincvenți își încep comportamentul criminal în timp ce sunt absenți de la școală. De asemenea, absentismul este asociat cu probleme precum incapacitatea de a se adapta la viața de muncă, izolare socială, sărăcie, depresie, și altele. Chiulul are, de asemenea, efecte negative, inclusiv o probabilitate crescută de a deveni părinte adolescent și de a avea dificultăți în viața adultă, cum ar fi șomajul și lipsa adăpostului. Pe lângă aceste impacturi sociale și personale, absentismul școlar generează și preocupări legale, deoarece încalcă obligațiile părinților de a asigura educația copiilor lor. Din perspectiva educațională, absentismul afectează învățarea și influențează negativ atât elevii cât și profesorii (Reid, 2002, 1-4). Din punct de vedere școlar, s-a stabilit că elevii cu un grad ridicat de absentism sunt mai susceptibili de a necesita activități de recuperare atunci când se întorc la școală (Chen și Stevenson, 1995; Connell, Spencer și Aber, 1994), aspect care nu se petrece în sistemul de învățământ românesc. Din punct de vedere comportamental, s-a stabilit că absentismul îi determină pe elevi să simtă un sentiment mai mare de înstrăinare față de colegi, profesori și față de școală crescând în acest fel frecvența interacțiunilor negative și sociale (Gottfried, 2014; Johnson, 2005). Aceste consecințe academice și comportamentale negative la nivel individual au potențialul de a se răspândi asupra rezultatelor altor elevi (Gottfried, 2019, 6).

Este de dorit ca în societatea actuală responsabilii din domeniul educațional să abordeze problema absentismului, lucrând în comun cu instituțiile care aplică legea, cu agențiile de servicii sociale și cu părinții sau responsabilii legali ai copiilor, pentru a identifica elevii care chiulesc încă de la primele absențe nemotivate de la ore, implicând toate persoanele și instituțiile în prevenirea unui astfel de comportament (Trujillo, 2006, 71). Cu toate acestea nu este suficient ca elevii să fie forțați pur și simplu să meargă la școală, aceștia trebuie să aibă resursele necesare dar și dorința de a reuși. Pe lângă acestea o strategie de combatere a absentismului și de prevenirea a chiulului se bazează pe: implicarea părinților în toate activitățile de prevenire a absentismului, studenții suportă sancțiuni ferme pentru absențe; crearea de stimulente semnificative pentru responsabilitatea părintească astfel încât aceștia să se asigure că elevii merg la școală; derularea de programe continue de prevenire a absentismului în școală, abordând nevoile individuale ale copiilor și elaborând inițiative pentru combaterea cauzelor fundamentale ale chiulului și să se aplice legea și să fie întreprinse măsuri punitive pentru a combate absentismul (Hendricks, Sale, Evans, McKinley și DeLozier Carter, 2010, 174).

Există o nevoie serioasă de a proiecta și implementa inițiative eficiente de prevenire care să ia în considerare cauzele corelate cu chiulul și să găsească mijloace eficiente de a aborda aceste probleme înainte ca elevii să înceapă să abandoneze școala (Henry și Huizinga, 2007, 517).

Contextul studiului

Comportamentele și rutina elevilor din România au fost influențate de contextul pandemiei de Covid-19, deoarece elevii au studiat mai mult online în anii școlari 2019-2020 și 2020-2021, din cauza restricțiilor care au impus suspendarea cursurilor odată cu Instituirea Stării de Urgență în România. Astfel prezența fizică la ore și la stagiile de pregătire practică nu s-au mai realizat, potrivit Art.2 din Hotărârea nr. 6 a Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență din 9 martie 2020. În acest fel, rutina școlară a elevilor a suferit transformări, elevii fiind nevoiți să se adapteze noilor modalități de desfășurare a activității didactice.

Potrivit aceleași decizii se aprobă suspendarea cursurilor din toate unitățile de învățământ preuniversitar începând cu data de 11 martie 2020 până în data de 22 martie 2020, cu posibilitatea de prelungire în funcție de evoluția situației. Astfel, din acea dată, o perioadă a fost instituită o vacanță forțată, întreruptă abia în 27 aprilie 2020 atunci când cursurile au reînceput, dar în format online. Desfășurându-se în acest fel până la finalul anului școlar, aspect specific pentru toate unitățile de învățământ din România. Putem spune că, începând din 11 martie 2020 și până la finalul anului școlar (2019-2020), elevii nu au mai revenit în bănci și nici nu au participat la stagiile de pregătire practică din școală sau în fabricile partenere (în cazul învățământului dual).

După vacanța de vară, începerea noului an școlar (2020-2021) are loc în 14 septembrie 2020, în România desfășurându-se în conformitate cu trei scenarii: verde (prezența în clasă a tuturor elevilor); galben (scenariu hibrid – în același timp jumătate de clasă în online, iar cealaltă în bănci) și scenariul roșu (toate clasele în online, inclusiv stagiile de pregătire practică). Implementarea acestor scenarii era influențată de rata de infectare cu SARS-CoV-2 din fiecare localitate. De exemplu, una dintre școlile în care a avut loc cercetarea, liceul tehnologic din Alba Iulia, a trecut în scenariul roșu din data de 15 octombrie 2020. Ulterior, În România toate cursurile care impuneau prezența fizică au fost suspendate începând din 9 noiembrie 2020, conform Ordinului de Ministru (5977/09.11.2020) publicat în Monitorul Oficial. Astfel școlile și grădinițele trecând în online indiferent de incidența de infectare din fiecare localitate, pentru început pentru o perioadă de 30 de zile, perioadă care s-a prelungit până la data de 31 mai 2021 când toate clasele au revenit față în față. Excepție făcând anii te studiu terminali (clasa a VIII-a și a XII-a) care revine la prezența fizică, mai devreme, din data de 5 mai 2021.

Chiar dacă și clasele de a XI-a școală profesională sunt considerate clase terminale și susțin la finalul ciclului de pregătire un examen teoretic și practic, acestea nu au reînceput cursurile odată cu clasele a VIII-a și a XII-a. Chiar dacă acest fapt a fost unul neașteptat suntem înclinați să credem că acest lucru nu s-a întâmplat deoarece examinarea pentru absolvenții școlii profesionale nu este

încadrată în categoria examenelor naționale. Cu toate acestea, anul școlar 2020-2021 a fost cel care a suferit cele mai multe schimbări de structură, creându-se astfel, numeroase situații de incertitudine și impredictibilitate generală pentru elevi, profesori și părinți. În acest sens realizarea unui studiu asupra elevilor de liceu și profesională care să arate starea de fapt a perioadei în care orele s-au desfășurat online aduce informații relevante despre respectiva perioadă, deschizând totodată perspective noi de cercetare, scoțând în evidență aspecte mai puțin discutate, dar cunoscute de toată lumea, precum chiulul și ineficiența procesului de predare-învățare-evaluare realizat exclusiv online, la clasele din învățământul preuniversitar.

Aspecte metodologice

În studiul de față conceptul de chiul a fost operaționalizat ca fiind sustragerea elevilor, de la orele sau activitățile desfășurate în întâlnirile online, prin folosirea unor scuze referitoare la rețea și conexiune, atunci când acestea funcționau. Cercetarea are ca obiectiv determinarea măsurii în care elevii au chiulit, în perioada pandemiei, folosind scuze false și neparticipând activ în cadrul orelor online; doar se conectau fără să răspundă, fără să participe la discuții, în cel mai bun caz doar ascultau ora fără niciun fel de intervenție, cu excepția perioadelor în care se realiza prezența. Ipoteza de cercetare formulată vizează dacă frecvența cu care elevii au chiulit în timpul orelor online a influențat măsura în care elevii au realizat sarcinile transmise de profesori în perioada în care orele se desfășurau la distanță.

Menționăm faptul că participarea elevilor la studiu a fost una voluntară, aceștia completând chestionarul distribuit la rugămintea profesorilor sau diriginților, din fiecare școală. Colectarea datelor a avut loc în lunile iunie-iulie 2021 iar cercetarea de față este una de tip exploratorie cantitativă, folosind ca metodă de cercetare ancheta sociologică, iar ca instrument pentru colectarea datelor a fost folosit chestionarul. La ancheta pe bază de chestionar au răspuns elevii din trei licee tehnologice, din clasele a IX-a, a X-a și a XI-a de la liceu și profesională, din Regiunea de Dezvoltare Centru.

Eșantionul ales pentru cercetarea de față este unul de tip neprobabilistic, eșantion de intenționalitate, școlile și respondenții fiind aleși în funcție de posibilitatea cercetătorului și de disponibilitatea elevilor de a răspunde. La acest studiu au participat 526 de elevi din trei licee tehnologice, unul din Alba Iulia (județul Alba), unul din Zărnești (județul Brașov) și unul din Sibiu (județul Sibiu); toate cele trei licee au fost alese din Regiunea de Dezvoltare Centru. Totodată, s-a încercat o reprezentare uniformă privind ponderea chestionarelor aplicate în cele trei școli, astfel din datele validate în județul Alba ponderea elevilor care au răspuns chestionarului este de 35,1%, în județul Brașov este de 30,3%, iar în județul Sibiu este de 34,5%. În următoarea secțiune a lucrării rezultatele sunt prezentate unitar, indiferent de școala în care învață tinerii.

Chestionarul a fost unul auto-aplicat, fiecare elev răspunzând individual și anonim la întrebările din chestionar. Pe lângă alte aspecte acestea au vizat: frecvența în care au folosit scuze referitoare la conexiune atunci când nu aveau chef de oră, frecvența folosirii de scuze referitoare la conexiune atunci când nu au învățat pentru oră, frecvența în care au folosit scuze referitoare la conexiune atunci când aceasta funcționa, frecvența în care au folosit scuze referitoare la conexiune atunci când doreau să doarmă și frecvența folosirii scuzelor referitoare la conexiune atunci când doreau să facă altceva decât ore. Completarea chestionarului de către elevi realizându-se de cele mai multe ori în timpul orelor de curs, elevii absenți primind link-ul chestionarului de la profesori sau colegi prin intermediul rețelelor sociale. Reamintim faptul că deși perioada de colectare a datelor a fost iunie-iulie, elevii liceelor tehnologice încă erau prezenți la școală în acele perioade, deoarece datorită perioadelor de practică din timpul anului școlar, pregătirea teoretică se extinde cu câteva săptămâni după ce restul elevilor intră în vacanță.

Profilul socio-demografic al respondenților

Referitor la sexul elevilor care au răspuns la întrebări, 53% dintre aceștia sunt băieți (279 de persoane), în timp ce 47% sunt fete (reprezentând 247 de persoane). Privind datele anterioare reținem că diferența procentuală între elevii de sex masculin și cei de sex feminin este una mică. Diferențe însă apar între școli, de exemplu în liceul din Alba Iulia ponderea băieților (84,8%) este mai mare decât a fetelor (15,2%), în timp ce în liceul din Sibiu ponderea fetelor (68%) este mai mare decât a băieților (32%). Diferența dintre fete și băieți este cea mai mică în liceul din Zărnești, aici fiind 59,1% fete și 40,9% băieți. Aceste diferențe procentuale sunt influențate de profilul și specializările fiecărui liceu în parte. De exemplu instituția de învățământ din județul Alba are un profil mecanic și electromecanic, cea din județul Brașov este de turism, servicii și mecanică, în timp ce liceul din județul Sibiu are un profil de industrie alimentară; încă pregnante stereotipurile de gen în muncă, acest fapt determină în mare măsură alegerea școlii și în funcție de profilul acesteia, aspect care reiese din datele prezentate.

Din totalul elevilor chestionați, 45,4% sunt înscriși la cursurile liceale de zi, în timp ce 54,6% urmează o formă de învățământ profesional sau profesional dual. Din totalul respondenților, în Alba, 28,1% sunt înscriși la liceu și 71,9% sunt la profesională, în Brașov 41,5% sunt la liceu și 58,5% sunt la profesională, în timp ce în Sibiu 65,7% sunt la liceu și 34,3% sunt la profesională.

Privind distribuția pe clase situația la modul general este următoarea: 43,9% dintre respondenți sunt în clasa a IX-a, 24,5% dintre elevi sunt în clasa a X-a și 31,6% sunt în clasa a XI-a. Au fost aleși să participe la studiu doar reprezentanții acestor trei clase deoarece pentru învățământul profesional ultimul an de studiu este în clasa a XI-a, astfel elevii de clasa a XII-a de liceu nu au fost

chestionați, cu atât mai mult cu cât în momentul desfășurării studiului, aceștia deja absolviseră și nu mai participau la orele de curs.

Prezentând situația pe județe, în Alba, în clasa a IX-a 35,3% dintre respondenți, în clasa a X-a sunt 31,5%, iar în clasa a XI-a 33,2%. În Brașov, ponderea celor aflați în clasa a IX-a și a XI-a este identică (43,4%) în timp ce elevii din clasa a X-a reprezintă 13,2%. Iar în Sibiu, cei mai mulți respondenți sunt în clasa a IX-a (53%), aceștia sunt urmați de cei din clasa a X-a (27,6%) și de cei din clasa a XI-a (19,3%).

Rezultatele studiului

Spre deosebire de perioada în care școala de desfășura față în față, posibilitatea ca elevii să chiulească sau să se sustragă de la activități în timpul orelor online este mai mare, profesorilor fiindu-le mult mai dificil să supravegheze întreaga clasă de elevi de la distanță. Elevii puteau fi conectați în întâlnire, însă absenți în fapt prin folosirea diverselor scuze referitoare la conexiune sau dispozitive, totodată nepornirea camerelor web sau foto în timpul întâlnirilor fiind o practică răspândită în rândul elevilor, în perioada în care orele se țineau online. În acest fel elevii se ascundeau în spatele unor poze, nume sau avatare, iar profesorul nu putea observa comportamentul acestora în timpul orelor online. În acest fel, lipsa de control din partea cadrelor didactice, poate constitui cadrul perfect pentru chiulul de la ore.

Am definit chiulul în această situație ca fiind sustragerea elevilor de liceu sau profesională de la orele sau activitățile desfășurate în întâlnirile online prin folosirea unor scuze referitoare la rețea, conexiune sau dispozitive. În chestionarul aplicat elevilor, chiulul era măsurat prin următoarele întrebări:

- *Ați folosit scuze referitoare la rețea, conexiune sau dispozitive, în momentul în care nu aveți chef de oră?;*

- *Ați folosit scuze referitoare la rețea, conexiune sau dispozitive, în momentul în care nu ați învățat/pregătit pentru oră?;*

- *Ați folosit scuze referitoare la rețea, conexiune sau dispozitive chiar și atunci când acestea funcționau?;*

- *Ați folosit scuze referitoare la rețea, conexiune sau dispozitive atunci când doreați să dormiți?;*

- *Ați folosit scuze referitoare la rețea, conexiune sau dispozitive atunci când doreați să faceți altceva decât ore?;*

Pentru a răspunde acestor întrebări, elevilor li s-a cerut să acorde o notă de la 1 la 7 frecvenței cu care au folosit diverse scuze, unde nota 1 însemna că nu au folosit niciodată astfel de tertipuri, iar nota 7 însemna că folosiseră întotdeauna astfel de scuze, cu scopul de a se sustrage de la orele online. Astfel, chestionarul măsoară doar situațiile în care aceste scuze erau folosite ca modalitate de chiul. În această secțiune a lucrării nu sunt prezentate situațiile în care existau probleme reale cu conexiunea, rețeaua sau dispozitivele

Astfel, la întrebarea: „Ați folosit scuze referitoare la rețea, conexiune sau dispozitive în momentul în care nu aveți chef de oră?” Din totalul răspunsurilor considerate valide, 44,8% au spus că nu au făcut niciodată acest lucru, în timp ce 19,3% au făcut asta foarte rar și 9% au folosit rar scuze când nu aveau chef de oră. Pe de altă parte, pentru 6,3% dintre respondenți folosirea scuzelor a fost în măsură medie, în timp ce 9,2% au folosit scuze des, 3,2% foarte des și 8,2% au folosit întotdeauna scuze referitoare la imposibilitatea de conectare, probleme cu rețeaua sau defectiuni ale dispozitivelor cu care se conectau, atunci când nu aveau chef de oră. Pe de altă parte s-a dorit observarea frecvenței cu care elevii mințeau cu privire la conexiune, când aceasta funcționa. Astfel, scuza referitoare la imposibilitatea de conectare, chiar și atunci când dispozitivele sau conexiunea era bună, a fost folosită des, foarte des și întotdeauna de 15,9% dintre elevii respondenți. 8% dintre aceștia mințeau cu privire la imposibilitatea de conectare într-o măsură medie, în timp ce 76% dintre elevii chestionați făceau asta rar, foarte rar sau deloc.

Ulterior s-a dorit observarea frecvenței în care elevii au folosit scuze referitoare la problemele întâmpinate cu conexiunea în momentul în care nu se pregătiseră sau nu învățaseră pentru oră. Astfel, 45,6% dintre respondenți nu au folosit astfel de scuze niciodată, 14,6% au folosit astfel de scuze foarte, iar 10,1% rar. La polul opus se situează 7,8% dintre copiii care au mințit întotdeauna că au probleme la conectare atunci când nu se pregătiseră pentru oră, 3,8% făceau acest lucru foarte des, în timp ce 8,7% făceau asta des. Foloseau scuze privind conexiunea, într-o măsură medie, pentru a nu răspunde atunci când nu erau pregătiți sau nu învățaseră, 9,3% dintre elevii respondenți.

Marea provocare pe care o aveau elevii în timpul orelor online a fost cea legată de somn. Astfel, în multe cazuri conectați din camerele lor, sau chiar din pat, cu atât mai mult în zilele ploioase, somnul reprezenta o adevărată tentație care concura cu ora profesorilor. În acest fel s-a dorit observarea frecvenței în care elevii foloseau scuze referitoare la proasta conexiune sau la nefuncționalitatea rețelei sau a dispozitivelor atunci când doreau să doarmă mai mult. Rezultatele în urma chestionării arată că 51,3% dintre elevii chestionați nu au folosit scuze niciodată, 14,3% au făcut asta foarte rar și 6,5% au folosit scuze rar. La polul opus se află 8,9% dintre elevi care făceau întotdeauna acest lucru, 4,2% care făceau asta foarte des și 8,4% care făceau asta des. În măsură medie foloseau scuze pentru a dormi doar 6,5% dintre elevi.

Un ultim aspect referitor la frecvența cu care elevii au chiulit în timpul orelor online a fost legat de momentele în care aceștia doreau să facă altceva decât să asiste la oră, folosind scuze referitoare la conexiune. În acest sens, 46,2% dintre adolescenți spun că nu au făcut niciodată așa ceva, în timp ce 26,4% dintre liceeni au folosit scuze rar (10,9%) și foarte rar (15,5%). De cealaltă parte, 7,3% dintre elevi afirmă că întotdeauna au spus că au probleme cu conexiunea când

doreau să facă altceva decât ore, în timp ce 12,8% au făcut asta des (8,8%) și foarte des (4%). În același timp, 7,4% dintre aceștia au folosit scuze când nu aveau chef de oră într-o măsură medie.

Frecvența chiulului și realizarea sarcinilor transmise

Ipoteza de cercetare enunțată face referire la frecvența cu care elevii au chiulit în timpul orelor online ca influență a măsura în care aceștia au realizat sarcinile transmise de profesori în perioada în care școala se desfășura la distanță. În acest caz variabila independentă este frecvența chiulului din timpul orelor online, prin folosirea de scuze referitoare la conexiune, rețea sau dispozitive; iar variabila dependentă este reprezentată de măsura în care elevii au realizat sarcinile transmise de profesori în timpul întâlnirilor online.

Realizarea sarcinilor este măsurată printr-un singur indicator iar rezultatele procentuale în urma analizei datelor arată că cei mai mulți dintre liceeni, 64,8% dintre aceștia, și-au îndeplinit îndatoririle transmise online de către cadrele didactice. Astfel, din acest procent, 19,2% au declarat că au realizat întotdeauna sarcinile transmise, 25,7% și-au îndeplinit îndatoririle foarte des, și 19,9% au realizat des cerințele profesorilor. La polul opus se situează, într-o pondere mult mai scăzută, 16,9% dintre cei chestionați, elevii care nu au realizat sarcinile transmise de către profesori în întâlnirile online. Astfel, 9,4% și-au îndeplinit rar îndatoririle, 4,8% au făcut asta foarte rar, în timp ce 2,7% dintre elevi nu au respectat niciodată sarcinile transmise de cadrele didactice în perioada în care școala se desfășura online. Într-un procent de 18,4% elevii chestionați au spus că au realizat cerințele profesorilor din timpul orelor online într-o măsură medie.

Variabila independentă este construită din cinci indici, care împreună măsoară nivelul de chiul al elevilor în timpul orelor la distanță prin folosirea diverselor scuze referitoare la rețea, conexiune sau funcționarea dispozitivelor. Totodată cumulând cei cinci itemi a fost construită o variabilă nouă. Pentru analiza de itemi în sprijinul consistenței interne și fidelității acestora a fost calculat coeficientul Cronbach alfa care a fost utilizat ca indicator al preciziei de măsurare a noii variabile. Rezultatul coeficientului Cronbach alfa pentru cei cinci indici este de 0,918, acesta este foarte aproape de 1, astfel variabila nouă are consistență internă pentru indicii care o compun. În această variabilă respondenții au fost grupați în două categorii, cei care acordaseră note de unu, doi sau trei pentru fiecare item în parte, aceștia au fost grupați în categoria celor care nu au chiulit, în timp ce elevii care au acordat note de cinci, șase și șapte pentru fiecare item, au fost puși în categoria celor care au chiulit. Respondenții care au ales varianta de mijloc au fost excluși din această analiză.¹

¹ Chiar dacă din punct de vedere metodologic, această decizie nu este corectă în totalitate, clasificarea răspunsurilor în cele două categorii aduce unele informații relevante pentru studiul de față. Viitoarele articole publicate pe această temă vor beneficia de o perspectivă de analiză diferită, în care respondenții care au ales varianta de mijloc vor fi incluși în analiză.

Pentru validarea ipotezei, răspunsurile aferente variabilei dependente au fost grupate în două secțiuni; primul grup de elevi a fost reprezentat de cei care nu au îndeplinit sarcinile transmise doar rar, foarte rar sau deloc, în timp ce grupul al doilea a fost alcătuit din liceenii care au îndeplinit cerințele transmise des, foarte des sau întotdeauna. Astfel a fost construită o nouă variabilă în SPSS în care au fost grupați dihotomic pe de-o parte cei care realizau sarcinile întotdeauna sau făceau acest lucru des sau foarte des, iar pe de altă parte cei care nu făceau acest lucru sau îl făceau numai rar sau foarte rar. Procentul aferent respondenților care au ales varianta de mijloc fiind de 18,4%.

Pentru analiza relației de cauzalitate, dintre cele două variabile a fost folosit coeficientul de corelație Pearson, care are o valoare de -0,212 din care rezultă că asocierea este negativă și semnificativă (Sig. = ,000), astfel încât, realizarea sarcinilor transmise este influențată de chiul.

Ulterior, pentru o analiză mai amănunțită, am folosit testul t, pentru variabilele nou construite, dar și pentru fiecare item a variabilei independente. Astfel, pe măsură ce elevii chiuleau mai frecvent, scădea gradul în care aceștia îndeplineau sarcinile transmise de profesori, rezultatul testului t fiind de 4,101, iar asocierea dintre variabile fiind semnificativă, sig. = 0,000, diferența între cele două grupuri fiind de 0,180 pentru notarea scalei nominale. Media aferentă celor care nu au chiulit fiind de 1,86, abaterea standard este de 0,352; iar media celor care au chiulit este de 1,68 la o abatere standard de 0,47. Prin urmare, cei care nu chiuleau au realizat mai frecvent sarcinile atribuite de profesori decât cei care obișnuiau să chiulească; asocierea fiind semnificativă între variabila dependentă și toți cei cinci itemi ai variabilei independente. Astfel, în momentul în care elevii nu participau la oră, nici nu îndeplineau sarcinile transmise de către profesori. În același timp pe măsură ce participarea la oră era una mai activă, crește gradul realizării sarcinilor realizate și finalizate conform cerințelor venite din partea profesorilor.

Concluzii

Este interesant de observat în ce fel s-a modificat, comparativ cu prezența fizică la școală, măsura în care elevii au chiulit în timpul orelor online. În urma analizei datelor s-a observat că respectarea și îndeplinirea sarcinilor transmise de către profesori în timpul orelor online a fost influențată de frecvența cu care elevii chiuleau de la ore prin folosirea de scuze referitoare la rețea, conexiune sau nefuncționarea dispozitivelor cu ajutorul cărora se conectau. Prin urmare, cei care chiuleau mai mult, realizau mult mai puțin sau chiar deloc, sarcinile pe care le primeau de la dascăli.

Totodată, chiar dacă cei mai mulți dintre elevii respondenți au spus că au realizat sarcinile transmise de către profesori în momentul în care școala se

desfășura la distanță, au existat și elevi care au făcut acest lucru mai rar sau chiar deloc. În acest caz, după cum se observă în urma cercetării, chiar dacă ponderea celor care recunosc acest fapt nu este una covârșitoare, lacunele acumulate în cei doi ani în care școala s-a desfășurat online, cumulat cu lipsa de interes și de implicare a elevilor sau familiei acestora (sau tutorilor), lasă urme adânci asupra cunoștințelor elevilor. Rezultatele obținute la examenele naționale de elevii generațiilor care au studiat online chiar înainte de aceste examene pot reprezenta indicatori relevanți pentru demonstrarea acestui fapt. Totodată, aceasta fiind una dintre direcțiile de cercetare viitoare.

O limită a prezentei cercetări este dată de lipsa unor informații cu privire la chiulul elevilor în perioada de dinainte de pandemie, aspect observabil prin prisma absențelor realizate prin chiul și nu prin absenteism. Totodată, elevii nu au fost întrebați dacă în perioada în care școala se desfășura față în față, chiuleau la fel de mult ca în momentul în care orele au fost realizate la distanță. Cu toate acestea diferența dintre chiulul din online și cel de la școală (cu prezență fizică) este una semnificativă. Exact cum a fost prezentat pe parcursul studiului, în timpul orelor online, elevilor le era mult mai facil să se sustragă de la ore, controlul profesorilor fiind unul de la distanță, deci mult mai dificil de realizat.

Referințe bibliografice:

1. Bivol, A. (2016). Determinantele psihosociale ale comportamentului deviant la minori. *Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe socioumane, Ediția a XVI-a, nr. 2, Chișinău, 8-12.*
2. Chen, C., și Stevenson, H. W. (1995). Motivation and mathematics achievement: A comparative study of Asian-American, Caucasian, and East Asian high school students. *Child Development, 66, 1215-1234.*
3. Cojocaru, A. și Panczi, V. (2021). Cauzele devianței comportamentale la Adolescenți. *Vector European, 1, 139-150.*
4. Connell, J. P., Spencer, M. B., și Aber, J. L. (1994). Educational risk and resilience in African-American youth: Context, self, action, and outcomes in school. *Child Development, 65, 493-506.*
5. Enea, V. și Dafinoiu, I. (2009). Motivational/solution-focused intervention for reducing school truancy among adolescents. *Journal of Evidence-Based Psychotherapies, 9(2), 185-198.*
6. Gottfried, M. A. (2019). Chronic absenteeism in the classroom context: Effects on achievement. *Urban Education, 54(1), 3-34.*
7. Gottfried, M. A. (2014). Peer effects in urban schools: Assessing the impact of classroom composition on student achievement. *Educational Policy, 28, 607-647.*
8. Hendricks, M.A., Sale, E.W., Evans, C.J., McKinley, L., și DeLozier Carter, S. (2010). Evaluation of a truancy court intervention in four middle schools.

- Psychology in the Schools*, 47(2), 173-183.
9. Henry, K.L. și Huizinga, D.H. (2007). School-related risk and protective factors associated with truancy among urban youth placed at risk. *The journal of primary prevention*, 28(6), 505-519.
 10. Henry, K. L., și Thornberry, T. P. (2010). Truancy and escalation of substance use during adolescence. *Journal of studies on alcohol and drugs*, 71(1), 115-124.
 11. Johnson, G. M. (2005). Student alienation, academic achievement, and WebCT use. *Educational Technology & Society*, 8, 179-189.
 12. Pavel, D. (2009). Comunicarea în grupul de adolescenți. *Annals of Spiru Haret University, Journalism Studies*, 10(1), 217-225.
 13. Reid, K. (2002). *Truancy and schools*. Routledge.
 14. Smink, J. și Heilbrunn, J.Z. (2005). Legal and economic implications of truancy. Accesat în data de 12 iulie 2022 de la: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED491290.pdf>
 15. Strand, A.S.M. (2014). 'School–no thanks–it ain't my thing': accounts for truancy. Students' perspectives on their truancy and school lives. *International Journal of Adolescence and Youth*, 19(2), 262-277.
 16. Sutphen, R.D., Ford, J.P. și Flaherty, C. (2010). Truancy interventions: A review of the research literature. *Research on social work practice*, 20(2), 161-171.
 17. Trujillo, L.A. (2006). School truancy: A case study of a successful truancy reduction model in the public schools. *UC Davis Journal of Juvenile Law & Policy*, 10(1), 69-95.
 18. *** Hotărârea nr. 6 din 09.03.2020 privind aprobarea unor măsuri suplimentare de combatere a noului Coronavirus, Guvernul României – Comitetul Național Pentru Situații Speciale de Urgență
 19. *** Ordinului de Ministru Nr. 5977 din 09.11.2020 privind suspendarea aplicării unor prevederi ale Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5.447/2020.